

A Tarnavölgyi erdők nagyombái

RIMÓCZI Imre

ABSTRACT: (Mushrooms of woodland in the Tarna-valley). We have studied higher Fungi occurrence in the Tarna-valley situated (MTB: 7986/2.) behind Mátra mountain at northern Hungary. In the following plant associations - *Quercetum petraeae-cerris pannonicum*, *Quercus petraeae-Carpinetum pannonicum* - we found altogether 69 Fungi species. In *Melliti-Fagetum subcarpaticum* we manage to gather 107 species. The *Piceetum excelsae cultum* is very poor in Fungi species - 10 species-, although fungi production may be high. We have done also cenological characterisation for the first appearance of *Dictyophora duplicata* (BOSC) E. FISCHER.

BEVEZETÉS

1987-től rendszeresen tanulmányozzuk a Tarnalelesz környéki erdők nagyombáit a nyárvégi és őszi aspektusban. A Hevesi dombvidék e részéről nem ismervén gombaelfordulási adatokat, az eddigi 10 felvételezésünk összefoglalását, mint előzetes tájékoztatást ismertetjük, bevezetőnek tekintve mindezt egy, a területre tervezett (Cserhátra, Mátrára is kiterjedő) részletesebb gombacönológiai és ökológiai munkához.

IRODALMI ÁTTEKINTÉS

A Hevesi dombvidék Tarnavölgyi tájrészletéről csak egyetlen faj: a *Langermannia gigantea* előfordulásáról jelent meg dolgozat (RIMÓCZI 1987) de további ide vonatkozó mikológiai adatok nem ismeretesek. A területhez legközelebbi Mátra néhány pontján már végeztek gombafelvételezéseket (UBRIZSY 1957) illetve ökológiai vizsgálatokat (BOHUS 1982). Ezek az adatok megközelítőleg sem olyan részletesek, mint amelyeket a Bükk hegységből (BOHUS-BABOS 1960, TAKÁCS-SILLER 1980) ismerünk.

A TERÜLET ÉS A MÓDSZER ISMERTETÉSE

A Tarna völgyére és tágabb környezetére jellemző az összefüggő felső oligocén korú homokkő alapkőzet, amely a táj domborzatát, talajának kialakulását is meghatározta. Éghajlatát a medence jellege határozza meg, középső magasabb hegyvidékekhez képest csapadékban szegényebb, ami a sekély talajon, a könnyen kiszáradó területeken gyakran mérsékli a nagyombák termőtestprodukciónját. A területet 200-300 m magasságban széles feltöltött aljú völgyekkel és meredeken lefutó mellékvölgyekkel erősen tagolt vonulatok jellemzik, melyek kedveznek az extrazonális növénytársulások megjelenésének is.

A terület a magyar flóratartomány (Pannonicum), Magyar Középhegység flóravidéke Északkeleti szárnyának (Matricum) bükkli flórajárásába (Borsodense) tartozik, nagyon közelítve, illetve egyes pontjaival érintve a mátrai flórajárást (Agriense). MTB száma: 7986/2.

Erdőgazdaságilag ez a terület a Hevesi dombvidék tarnavölgyi tájrészlete, erdőültetése a legjobbnak mondható (DANSZKY 1964). A gombafajokat a társulástípusban vizsgáltuk: a tarnaleleszi Zanócos-kút, a Pislogó völgy és a Kőkúti erdő területén.

1.) Zónális helyzetű cseres-tölgyes (*Quercetum petraeae-cerris pannonicum*), ahol mozaikszerűen váltakoznak a *luzuletosum albidae*, illetve a *mellicetosum uniflorae* szubasszociáció típusai (SÓÓ 1964-1980).

2.) Főleg északi fekvésű lejtőkön a gyertyános-kocsánytalan tölgyes (*Quercus petraeae-Carpinetum pannonicum*) típusai bizonyulnak kedvező gombatermő helyeknek. A két társulásban talált gombafajokat egybevonva ismertetjük, mert az eddigi adataink alapján elkülönítésük nem indokolt.

3.) Elegyes-bükkös (*Melliti-Fagetum subcarpaticum*) különböző szubasszociációi a területen (Pislogó-völgy, Kőköti-erdő) nagyon elterjedtek, (*asperuletosum, caricetosum pilosae, oxalidetosum, nudum*). A legtöbb gombafajt ebben a társulásban találtuk.

4.) Ültetett lucos (*Piceetum excelsae cultum*) a Pislogó-völgy bejáratához közeli "Csemetekert" területén található, kb. 25-30 éves állomány.

Terepmunkánk során nem volt célszerű állandó négyzeteket kijelölni, a terület bejárásával összegyűjtött gombákat határoztuk meg és jegyeztük fel. A határozáshoz, rendszertani és nevezéktani kérdések megoldásához az alábbi műveket használtuk: BREITENBACH - KRATZLIN 1981, DENNIS 1981, MAAS-GEESTERANUS 1975, MARSHAND 1971-1983, MOSER 1983, JÜLICH 1984, KRIEGLSTEINER 1990.

A VIZSGÁLAT EREDMÉNYEI

A tárnaleleszi Zandocs-völgy és Zandocs-kút területén *Quercetum petraeae-cerris pannonicum* és *Quercus petraeae-Carpinetum pannonicum* társulásokban nyár végén és ősszel gyűjtött fajok:

Ascomycotina

clas.: Pyrenomycetes
ord.: Sphaeriales
fam.: Nectriaceae
Nectria cinnabarina (TODE ex FR.) FR.
Nectria episphaeria (TODE ex FR.) FR.
fam.: Sphaeriaceae
Hypoxylon fuscum (PERS. ex FR.) FR.
Xylaria hypoxylon (L. ex HODKER) GREV.
Xylaria longipes (NITSCHKE) DENNIS

Basidiomycotina

clas.: Hymenomycetes
ord.: Aphyllophorales
fam.: Corticiaceae s.l.
Chondrostereum purpureum (PERS. ex FR.) POUZ.
Cylindrobasidium [=Corticium] evolvens (FR.) JÜLICH
Phlebia radiata FR.
Stereum hirsutum (WILLD. ex FR.) S.F. GRAY
Stereum rugosum (PERS. ex FR.) FR.
Stereum subtomentosum POUZAR
Trechispora vaga (FR.) LIBERTA
Vuilleminia comedens (NEES ex FR.) MAIRE
fam.: Hydnaceae
Hydnum repandum L. ex FR.
Hydnum rufescens FR.
fam.: Hymenochaetaceae
Phellinus ferruginosus (SCHRAD. ex FR.) PAT.
fam.: Polyporaceae s.l.
Daedaleopsis confragosa (BOLT. ex FR.) SCHRDET.
Fomes fomentarius (L. ex FR.) FR.
Pleurotus ostreatus (JACQ. ex FR.) KUMMER
Polyporus badius (PERS. ex S.F. GRAY) SCHW.

Schizopora paradoxa (SCHRAD. ex FR.) DONK.
Trametes gibbosa (PERS. ex FR.) FR.
Trametes hirsuta (WULF. ex FR.) PILÁT
Trametes versicolor (L. ex FR.) PILÁT
ord.: Boletales
fam.: Boletaceae
Boletus pulverulentus OPAT.
Boletus reticulatus SCHAEFF. (=aestivalis PAULET. ex FR.)
Leccinum griseum (QUÉL.) SING.
Phylloporus rhodoxanthus (SCHW.) BRES.
Xerocomus chysentheron (BULL. ex ST. AMANS) QUÉL.
Xerocomus rubellus (KRBH.) QUÉL.
ord.: Agaricales
fam.: Tricholomataceae
Lepista nuda (BULL. ex FR.) CKE.
Mycena rosea (BULL.) SAC. et DALLA COSTA
Panellus stypticus (BULL. ex FR.) KARST.
Tricholoma acerbum (BULL. ex FR.) QUÉL.
Tricholoma saponaceum (FR.) KUMMER
Tricholoma sulphureum (BULL. ex FR.) KUMMER
fam.: Pluteaceae
Pluteus atricapillus (SECR.) SING.
fam.: Amanitaceae
Amanita caesarea (SCOP. ex FR.) PERS. ex SCHW.
Amanita crocea (QUÉL.) SING.
Amanita rubescens (PERS. ex FR.) GRAY
fam.: Agaricaceae
Agaricus arvensis SCHAEFF. ex FR.
Agaricus essettei BON (= abruptibulbus PECK)
Agaricus langei (MOELL.) MOELL. (=haemorrhoidarius (SCHULZ.) LGE.)
Macrolepiota excoriata (SCHFF. ex FR.) WASSER
Macrolepiota rhacodes (VIIT.) SING.
fam.: Coprinaceae
Coprinus domesticus (BOLT. ex FR.) S.F. GRAY
Psathyrella corrugis (PERS. ex FR.) KONR. et MAUBL.
Psathyrella piluliformis (BULL. ex FR.) P.O. ORTON [=hydrophila (BULL. ex MERAT) R.MRE.]
fam.: Strophariaceae
Hypoholoma fasciculare (HUDD. ex FR.) KUMMER
Hypoholoma sublateralitium (FR.) QUÉL.
Kuehneromyces mutabilis (SCHFF. ex FR.) SING. et SMITH
Pholiota lenta (PERS. ex FR.) SING.
Stropharia cyanea (BOLT. ex SECR.) TOUMIKOSKI
fam.: Cortinariaceae
Cortinarius orellanus (FR.) FR.
ord.: Russulales
fam.: Russulaceae
Lactarius chrysorrheus FR.
Lactarius pergamenus (SWARTZ ex FR.) FR.
Lactarius quietus FR.
Lactarius volemus FR.
Russula chloroides KRBH.
Russula cyanoxantha SCHFF. ex FR.
Russula delica FR.
Russula luteotacta REA
Russula mairei SING.
Russula rosea QUÉL.
Russula vesca FR.
Russula veteriosa FR.
clas.: Gastromycetes
ord.: Lycoperdales
fam.: Lycoperdaceae
Lycoperdon perlatum PERS. ex PERS.
ord.: Sclerodermatales
fam.: Sclerodermataceae
Scleroderma areolatum EHRENB.

ord.: Phallales
fam.: Phallaceae
Phallus impudicus L. ex PERS.

A tarnaleleszi Pislogó-völgyben és a Kőkúti-erdőben (Melliti-Fagetum subcarpaticum) ősszel gyűjtött fajok:

Ascomycotina

clas.: Discomycetes
ord.: Helotiales
fam.: Helotiaceae
Ascoryne sarcoides (JACQUIN ex S.F. GRAY) GRAVES et WILSON
Bisporella pallescens (PERS. ex S.F. GRAY) CARPENTER et KORF
ord.: Pezizales
fam.: Helvellaceae
Helvella lacunosa AFZ. ex FR.
fam.: Humariaceae
Aleuria aurantia (FR.) FUCKEL
fam.: Pezizaceae
Peziza saniosa SCHR. ex FR.
clas.: Pyrenomycetes
ord.: Coronophorales
fam.: Coronophoraceae
Bertia moriformis (TODE ex FR.) de NOT.
ord.: Sphaeriales
fam.: Diaporthaceae
Melogramma spiniferum (WALLR.) de NOT.
fam.: Diatrypaceae
Diatrype disciformis (HOFFM. ex FR.) FR.
Diatrype stigma (HOFFM. ex FR.) FR.
fam.: Sphaeriaceae
Hypoxylon cohaerens (PERS. ex FR.) FR.
Hypoxylon fragiforme (PERS. ex FR.) KICKX
Ustulina deusta (FR.) PETR.
Xylaria carpophila (PERS.) FR.
Xylaria hypoxylon (L. ex HOOKER) GREV.
Xylaria polymorpha (PERS. ex MÉR.) GREV.

Basidiomycotina

clas.: Hymenomyces
ord.: Aphyllophorales
fam.: Cantharellaceae
Cantharellus cibarius FR.
Cantharellus lutescens (PERS.) FR.
Cantharellus tubaeformis FR.
Craterellus cornucopioides (L.) ex PERS.
Pseudocraterellus sinuosus (FR.) REID
fam.: Corticiaceae
Athelia epiphylia PERS.
fam.: Ganodermataceae
Ganoderma applanatum (PERS.) PAT.
fam.: Hymenochaetaceae
Inonotus nodulosus (FR.) P.KARST.
Phellinus igniarius (L. ex FR.) QUÉL.
fam.: Polyporaceae
Antrodiaella [Trametes] hoehneltii (BRES. ex HÖHN.) NIEMELA
Bjerkandera adusta (WILLD. ex FR.) P. KARST.
Hepalopilus rutilans (PERS. ex FR.) P. KARST.
Ischnoderma resinosum (SCHRAD. ex FR.) P. KARST.
clas.: Hymenomyces
ord.: Boletales
fam.: Boletaceae
Boletus edulis BULL. ex FR.

Leccinum quercinum (PIL.) PIL.
Phylloporus rhodoxanthus (SCHW.) BRES.
Xerocomus spadiceus (FR.) QUÉL.
 fam.: Strobilomycetaceae
Strobilomyces strobilaceus (SCOP. ex FR.) BERK. [=flocopus! (WAHL. ex FR.) P. KARST.]
 ord.: Agaricales
 fam.: Hygrophoraceae
Hygrophorus cossus (SOW. ex FR.) FR.
Hygrophorus eburneus (BULL. ex FR.) FR.
Hygrophorus persoonii ARNOLD [=dichrous KÜHN. et ROMAGN.]
 fam.: Tricholomataceae
Collybia butyracea (BULL. ex FR.) QUÉL. var. *asema* FR.
Collybia marasmioides (BRITZ.) BRISKY. et STANGL
Laccaria amethystina (BOLT. ex. HOOKER) MURR.
Laccaria laccata (SCOP. ex FR.) BK. et BR.
Lepista nebularis (FR.) HARMAJA
Lepista nuda (BULL. ex FR.) CKE.
Lyophyllum connatum (SCHUM. ex FR.) SING.
Marasmius alliaceus (JACQ. ex FR.) FR.
Megacollybia [=Oudemansiella] *platyphylla* (PERS. ex FR.) KOTL. et POUZ.
Mycena crocata (SCHRAD. ex FR.) KUMMER
Mycena haematopoda (PERS. ex FR.) KUMMER
Mycena pura (PERS.) KUMMER
Mycena renati QUÉL.
Mycena rosea (BULL.) SACC. et DALLA COSTA
Oudemansiella mucida (SCHRAD. ex FR.) v. HOEHN.
Tephrocycbe rancida (FR.) DONK
Tricholoma acerbum (BULL. ex FR.) QUÉL.
Tricholoma lascivum (FR.) GILL.
Tricholoma sculpturatum (FR.) QUÉL.
Tricholoma sciodes (SECR.) MART.
Xerula radicata (RELHAN ex FR.) DOERF. [=Oudemansiella radicata (RELHAN ex FR.) SING.]
 fam.: Pluteaceae
Pluteus atricapillus (SECR.) SING.
 fam.: Amanitaceae
Amanita citrina (SCHFF.) S.F. GRAY
Amanita gemmata (FR.) GILL.
Amanita inaurata SECR.
Amanita pantherina (DC ex FR.) SECR.
Amanita phalloides (VAILL.) SECR.
Amanita rubescens (PERS. ex FR.) GRAY
 fam.: Agaricaceae
Agaricus augustus FR.
Lepiota clypeolaria (BULL. ex FR.) KUMMER
Macrolepiota procera (SCOP. ex FR.) SING.
Macrolepiota rickenii (VEL.) BELLU et LANZONI
 fam.: Coprinaceae
Coprinus picaceus (BULL.) FR.
Coprinus plicatilis (CURT. ex FR.) FR.
Psathyrella piluliformis (BULL. ex FR.) P.D. ORTON
Psathyrella velutina (PERS. ex FR.) SING.
Psathyrella pyroticha (HOLMSK.) MOS.
 fam.: Strophariaceae
Pholiota lenta (PERS. ex FR.) SING.
Stropharia aeruginosa (CURT. ex FR.) QUÉL.
Stropharia cyanea (BOLT. ex SECR.) TUOMIKOSKI
Stropharia squamosa (PERS. ex FR.) QUÉL.
 fam.: Cortinariaceae
Cortinarius cotoneus FR.
Cortinarius largus FR.
Cortinarius torvus (BULL. ex FR.) FR.
Hebeloma mesophaeum (PERS. ex FR.) QUÉL.
Hebeloma radicosum (BULL. ex FR.) RICKEN
Hebeloma sinapizans (PAULET ex FR.) GILL.
Hebeloma spoliatum (FR.) KARST.

ord.: Russulales
   fam.: Russulaceae
 Lactarius blennius FR.
 Lactarius chrysorrheus FR.
 Lactarius fluens BOUD.
 Lactarius fulvissimus ROMAGN.
 Lactarius pallidus PERS. ex FR.
 Lactarius piperatus (L. ex FR.) S.F. GRAY
 Lactarius vellereus (FR.) FR.
 Russula cyanoxantha SCHFF. ex FR.
 Russula fellea FR.
 Russula laurocerasi MELZER
 Russula luteotacta REA
 Russula solaris FERD. et WINGE
 clas.: Gastromycetes
 ord.: Lycoperdales
   fam.: Lycoperdaceae
 Lycoperdon echinatum PERS. ex PERS.
 Lycoperdon pyriforme SCHAEFF. ex PERS.
 ord.: Sclerodermatales
   fam.: Astraeaceae
 Astraeus hygrometricus (PERS.) MORGAN
   fam.: Sclerodermataceae
 Scleroderma citrinum PERS.
 ord.: Phallales
   fam.: Phallaceae
 Dictyophora duplicata (BOSC) E. FISCHER

A Tarnaleleszi "Csemetekert" (*Piceetum excelsae cultum*) területén, az ősz szzepektusban gyűjtött fajok:

Basidiomycotina

clas.: Hymenomycetes
 ord.: Agaricales
   fam.: Hygrophoraceae
 Hygrophorus agathosmus (FR. ex SECR.) FR.
   fam.: Tricholomataceae
 Clitocybe metachroa (FR.) KUMMER
 Laccaria laccata (SCOP. ex FR.) BK. et BR.
 Tricholoma argyraceum (BULL. ex FR.) SACC.
   fam.: Amanitaceae
 Amanita muscaria (L. ex FR.) HOOKER
   fam.: Agaricaceae
 Agaricus silvaticus SCHAEFF. ex FR.
 Cystoderma carcharias (PERS.) KONR. et MAUBL.
   fam.: Cortinariaceae
 Dermocybe cinnamomea (L. ex FR.) WÜNSCHE
 ord.: Russulales
   fam.: Russulaceae
 Russula queletii FR.
 clas.: Gastromycetes
 ord.: Lycoperdales
   fam.: Lycoperdaceae
 Lycoperdon perlatum PERS. ex PERS.

A Tarnaleleszhez közeli Kólkúti erdőben talált fátyolos szömörccsög (*Dictyophora duplicata* (BOSC) E. FISCHER) termőhelyén 10 x 10 m-es négyzeten 1985. július 10-én készített felvétel adatai: Melliti-Fagetum subcarpaticum.

szint	faj	AD
lombkorona	<i>Carpinus betulus</i>	1
	<i>Fagus sylvatica</i>	5
cserje	<i>Acer platanoides</i>	+
	<i>Carpinus betulus</i>	1
	<i>Fagus sylvatica</i>	+
	<i>Rubus fruticosus</i>	+
gyep	<i>Hieracium sylvaticum</i>	1
	<i>Hypericum montanum</i>	+
	<i>Lapsana communis</i>	+
	<i>Mycelis muralis</i>	+
	<i>Stellaria holostea</i>	1
	<i>Viola sylvestris</i>	+

AZ EREDMÉNYEK ÉRTÉKELÉSE

A tölgyesekben 69, az elegyes szubmontán bükkösben 107, a telepített lucosban 10 nagygomba fajt találtunk edigi tájékozódó vizsgálataink során. Nagy valószínűséggel várható, hogy ennek a fajszámnak a többszöröse él a területen, hiszen egyrészt a nyári aszpektus részletesebb, többszöri felvételezése, továbbá az őszi felvételezések is még sok új faj jelenlétét igazolhatják.

Másrészt több fajgazdag nemzetség a jelenlegi fajlistában még nem szerepel (*Inocybe*, *Conocybe*, *Hygrocybe*, *Entoloma*), vagy feltűnően alacsony az eddigi fajszáma (*Clitocybe*, *Lepiota*, *Mycena*, *Cortinarius*).

Magyarországi első, herbáriumi preparátummal bizonyított adata a fátyolos szömörccsögnek (*Dictyophora duplicata* (BOSC) E. FISCHER) a Tarnaleleszi Kólkúti erdőben talált példány. Észak Amerikából a század elején Európába került faj, melynek előfordulását a Tátrában éppúgy jelezték, mint Ausztriából (KREISEL 1981). Mint hazájában, úgy itt Európában is kizárólag a bükkösökben él. KRIEGLSTEINER (1991) szerint a fátyolos szömörccsög csak az erdei szömörccsög változata: *Phallus impudicus* L. ex PERS. var. *duplicatus* (BOSC) KRGLST.

A sárga gerebengomba (*Hydnum repandum* L. ex FR.) a területen jóval ritkábban jelenik meg mint a sárgásvörös gerebengomba (*Hydnum rufescens* FR.). Mérete, színe, a tönkre erősen lefutó termőrétegtartó is jól elkülönítik a két fajt. Valószínűleg téves a sárgásvörös gerebengombát csupán változatnak tekinteni: *Hydnum repandum* var. *rufescens* (FR.) BARLA.

Az egyes gombafajok cönoszisztematikai értékelését további adatok alapján tehetjük meg.

ÖSSZEFOGLALÁS

A Mátra hegység mögötti Tarnavölgyi tájrészletben vizsgáltuk a nagygombák előfordulását. *Quercetum petraeae-cerris pannonicum* és *Quercus petraeae-Carpinetum pannonicum* társulásban együttesen 69 fajt, a Melliti-Fagetum subcarpaticum társulásban 107 nagygomba fajt találtunk. *Piceetum excelsae cultum* fajszegény (10 faj), bár ezek produkciója magas is lehet.

A *Dictyophora duplicata* (BOSC) E. FISCHER első magyarországi előfordulásának cönológiai jellemzését is elkészítettük.

IRODALOM

- BOHUS, G. (1982): Studies on the pH requirement of soil-inhibiting mushrooms: the R-spectra of mushroom assemblages in deciduous forest communities. *Acta Bot. Hung.* 30:155-171.
- BOHUS, G. - BABOS, M. (1960): Coenology of terricolous macroscopic fungi of deciduous forests. *Bot. Jb.* 80: 1-100.
- BREITENBACH, J. - KRATZLIN, F. (1981): Pilze der Schweiz, I. Ascomyceten. Verlag Mykologia, Luzern.
- DANSZKY, I. - Red - (1963): Északi Középhegységi erdőgazdasági tájcsoport. Magyarország erdőgazdasági tájainak erdőfelújítási, erdővédelmi irányelvei és eljárásai. (Die forstwirtschaftliche Landschaftsgruppe Nordmittelgebirge. Grundsätze und Verfahren zur Verjüngung und Neuanlegung der Waldlandschaften Ungarns.) Bd.V. Budapest
- DENNIS, R.W.G. (1981): *British Ascomycetes*, revised edition. J. Cramer. Vaduz
- JÜLICH, W. (1984): Die Nichtblätterpilze, Gallertpilze und Bauchpilze. In Gams: *Kleine Kryptogamenflora II.b/1*. G. Fischer Verlag, Stuttgart, New-York.
- KREISEL, H. (1981): Zum synanthropen Vorkommen der Pilzblumen in der DDR *Boletus*, 5(1): 1-6.
- KRIEGLSTEINER, G.J. (1990): Botanische, mykologische und andere Impressionen und Reflexionen während einer Studienreise im Herbst 1989 quer durch Ungarn. - APN, Mitteilungsblatt der "Arbeitsgemeinschaft Pilzkunde Niederrhein", 8:133-144.
- KRIEGLSTEINER, G.J. (1991): *Verbreitungsatlas der Grosspilze Deutschlands (West)* Ulmer, Stuttgart.
- MAAS-GEESTERANUS, R.A. (1975): *Die terrestrischen Stachelpilze Europas*. Amsterdam-London.
- MARCHAND, A. (1971-1983): *Champignons du nord et du midi*. I-VIII. Perpignan.
- MOSER, M. (1983): Die Röhrlinge und Blätterpilze (Agaricales). In Gams: *Kleine Kryptogamenflora II.b/2*, 5. Aufl. G. Fischer Verlag, Stuttgart, New-York.
- RIMÓCZI, I. (1987): Ecology, cenology, and distribution of the giant puff-ball (*Langermannia gigantea* (Batsch ex Pers.) Rostk.) in Hungary. *Acta Bot. Hung.* 33:279-294.
- SÓÓ, R. (1964-1980): *A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve I.-VI.* Akad. Kiadó, Budapest.
- TAKÁCS, B. - SILLER, I. (1980): A Bükk hegységi Ósbükkös nagygombái - *Mikol.Közlem.* 3:121-132.
- UBRIZSY, G. (1956): Neuere Untersuchungen über die Zönologie bodenbewohnender Grosspilze der Waldtypen. - *Acta Bot. Acad. Sci. Hung.* 2:391-424.

Dr. RIMÓCZI Imre
Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem
H-1118 BUDAPEST
Ménési u. 44.